

27.51x21.66	1/3	10	עמוד	מוסף כלכלי סט	15/02/2018	62302816-8
המרכז האקדמי למשפט ועסקי - 26330						

10
כמה גבוה יכולים להגיע
חבקשי מקלט אם הם
לומדים באוניברסיטה?

10 **תואר ראשון בהשרדות**
מבקשי המקלט שלומדים באוניברסיטאות
בארץ הם עדות לפוטנציאל האדיר של
האפריקאים שחיים כאן / קרן צוריאל הררי

מוטא קיטר
בן 35, סטודנט לתואר
ראשון בממשל בינחומי

ארבאב עלי
בן 23, מתחיל תואר שני
במשפטים במכללת ספיר

ניקטון מגיאק
בן 20, סטודנט לתואר
ראשון בממשל בינחומי

עבדול אדם
בן 20, סטודנט לתואר
ראשון בחינוך גופני בוינג'ייט

טוטינס בודה
בן 36, סטודנט לתואר
ראשון בממשל בינחומי

אוטומעין בריא
בן 23, סטודנט לתואר
ראשון בממשל בינחומי

נאקה קרבה
בת 20, סטודנטית לתואר
ראשון בממשל בינחומי

אומד שקור
בן 30, סטודנט לתואר ראשון
בחינוך עסקים בינחומי

אהרון וולדמרט
בן 33, סטודנט
ל-MBA בינחומי

אייזק ביקמרה
בן 43, סטודנט לתואר
ראשון בממשל בינחומי

אדם כשר
בן 30, בוגר תואר
ראשון בממשל בינחומי

טאני' הרון
בן 29, מנהל ארגון הסטודנטים
האפריקאים, בעל תואר שני

סדיג יוסף
בן 28, סטודנט לתואר
ראשון בממשל בינחומי

ג'ק אדמיסה
בן 31, סטודנט לעבודה
סוציאלית באוניברסיטה העברית

ג'ואי לאו
זיס, מעניק לסטודנטים ישראלים
ואפריקאים מלגות כיסודים קזיום

**תואר במשפטים
ו-MBA: הסטודנטים
הפליטים נלחמים
דרך האקדמיה**

מבקשי מקלט, הגרסה האקדמית: אנחנו רגילים לראות אותם במטבחי מסעדות, בגינות ציבוריות בדרום תל אביב או כלאים בסהרונים. אבל עשרות מבקשי מקלט שברחו מדארפור, דרום סודן, אריתריאה ומדינות אחרות באפריקה לומדים במוסדות אקדמיים ברחבי הארץ ומספקים רמז לתרומה העצומה שיוכלו לתרום לחברה הישראלית, אם רק יפסיקו לראות בהם אויב שיש לגרש

קרן צוריאל הררי | צילום: עמית שעל

24.59x30.54	2/3	12	עמוד	מספר כלכלי	15/02/2018	62302897-7
המרכז האקדמי למשפט ועסקי - 26330						

אוסומעין ברקא: "אני רוצה ליצור גשר בין המדינות"

בן 23, מדארפור, חי בישראל כעשר שנים, גר בהרצליה, לומד לתואר ראשון בממשל ואסטרטגיה בביתחומי. מחזיק באשרה ב/1 - תייר עם רישיון עבודה.

“כשהייתי בן תשע שרפו את הכפר הקטן שבו חיינו, וחלק מבני המשפחה שלי נרצחו. עברנו למחנה פליטים ואחרי כמה שנים שם, ב־2007, הרגשתי ששתי אופציות עומדות בפניי: לחזור לכפר שלי או לעזוב את מחנה הפליטים ולמצוא לעצמי חיים נורמליים עם מסגרת וחינוך”, הוא מספר בעברית עשירה עם מבטא קל. “רציתי לבחור באופציה הראשונה ואמא שלי אמרה: ‘בני, אל תחשוב שיש רק דרך אחת, לחזור לכפר, להחזיק נשק ולשפוך דם. לך תמצא את החיים הנורמליים שאתה מחפש, תלמד ותהיה אדם שמונע מלחמות ושפיקוח דמים’. לא הבנתי מה היא רוצה ממני, אבל הצטרפתי לקבוצה שעברה ללוב”. משם חשב לנסוע עם חבר לאירופה, אבל חשש מהדרך הימית המסוכנת. “ואז יום אחד ראינו טלוויזיה, ובפעם הראשונה נחשפתי לסיפור של עם ישראל ואמרתי לחבר שלי: ‘תקשיב, אני מזדהה עם הסיפור של האנשים האלה. מפה אני לא הולך לאירופה ולא לארצות הברית, אלא לישראל. האנשים שם יודעים מה זה להיות פליט, לחיות בחוסר יציבות, חוסר ביטחון וחוסר בית. הם ייתנו לנו הגנה זמנית”. השניים הצטרפו לקבוצה שהגיעה לישראל דרך מצרים; שלושה מחבריה נהרגו מירי חיילים מצריים בסיני. בארץ, לעומת זאת, הוא זוכר את החייל שנתן לו את הגרביים שלו. “אמרתי לחבר שלי: ‘תראה, זו התחלה טובה ויש סיכוי גדול שגם ההמשך יהיה טוב’. ההמשך היה מעצר בסהרונים. ברקא שוחרר אחרי חודש וחצי, עבד בקיבוץ אילות ובתל אביב והמשיך לכפר הנוער הרתי ימין אורד. הוא נולד כמוסלמי, אך התחנך בילדור תנועה במסורות נוצריות ואומר שלדת אין משמעות עבורו. “החלטתי שאכבד את המקום ואת האנשים שנותנים לי הזדמנות. חבשתי כיפה שחורה, הגעתי לתפילות, קראתי סידור, הנחתי תפילין. רציתי להגיע לצה"ל אבל אמרו לי שאני לא יכול. אז התנדבתי שנה וחצי בפנימייה, שנהפכה לבית השני שלי, כי למדתי לא רק לקבל אלא גם לתת. “התחנכתי פה, החברים הכי טובים שלי הם ישראלים שנולדו פה, נהפכתי לחלק בלתי נפרד מהחברה, ולכן אני רוצה להישאר פה לנצח. החלום שלי הוא ליצור גשר בין שתי המדינות שלי, ואני מזמין את הציבור הישראלי לעבור איתי בגשר הזה”.

”ברחנו ללוב, ושם נחשפתי לסיפור של עם ישראל. אמרתי לחבר שלי: 'אני מזדהה עם האנשים האלה. אני הולך לישראל, הם יודעים מה זה להיות פליט וייתנו לנו הגנה זמנית'”

אהרון וולדמהרט: "רוצה להקים עסק"

בן 33, מאריתריאה, חי בישראל שבע שנים, גר בהרצליה, סטודנט ל־MBA בביתחומי, בעל תואר ראשון במינהל עסקים. מחזיק באשרה 2(א)5, שמאפשרת לעבוד ושצריך לחדש מדי חודשיים.

“ב־2008 עזבתי את אריתריאה לאתיופיה, משם לסודן ואז ללוב, למצרים, ודרך סיני לישראל”, מספר וולדמהרט באנגלית מתובלת בעברית. “הגעתי לכאן ללוב, בלי הוריי ואחיי, באוקטובר 2010. היינו בסהרונים ואחר כך נתנו לנו ויזה ואמרו שאסור לנו לעבוד. אבל מה נעשה אם אסור לנו לעבוד? אתה תקוע. מהרגע שהגעתי לישראל אני תלוי בממשלה ולא יכול לתכנן את המחר. אין לי תוכניות עתידיות”. אתה רוצה להמשיך לחיות בישראל או לעבור למדינה אחרת? “זה לא תלוי בי”. ואם זה היה תלוי בדך? “מובן שאני מעדיף להישאר. למדתי עסקים אז הייתי שמח להקים עסק, אולי לעשות משהו במימון. חברים שלמדו איתי בתואר הראשון משתלבים עכשיו בעבודות נהדרות. לפעמים אני ניגש לראיונות ומסרבים לי. אני לא יכול לשפר ככה את החיים שלי. הפוליטיקאים בישראל טועים, ואני מקווה שהם יראו סימפטיה לפליטים”.

ארבאב עלי: "רוצה לאסוף נערי רחוב לאקדמיה"

בן 23, מדארפור, חי בישראל שבע שנים, גר בשדרות, לומד לתואר ראשון רב־תחומי ומתחיל תואר שני במשפטים, שניהם במכללת ספיר. מחזיק באשרה 2(א)5, שמאפשרת לעבוד ושצריך לחדש מדי חודשיים.

“בגיל 10 עזבנו, כל המשפחה, את דארפור לצ'אד, ומשם, בגיל 13, המשכתי ללוב, ודרך מצרים הגעתי לישראל בגיל 15 וחצי. בהתחלה למדתי ביפו, ואחרי חצי שנה עברתי לכפר הנוער עיינות לשנתיים. משם עברתי לתל אביב, כי היה לי חשוב לעשות בגרות. גרתי בבית השאנטי וסיימתי תיכון בגימנסיה הרצ"ל, הוא מספר בעברית קולחת עם מבטא קל בלבד. בגרות מלאה? “כמעט”, הוא צוחק. “חסרה לי רק הבגרות במתמטיקה. עשיתי רק שתי יחידות, אני גרוע במתמטיקה. היה לי קשה בגלל השפה, וגם כי משהו בסיסי היה חסר, כי בילדות שלי לא למדתי”. יש לך מסר לפוליטיקאים? “קשה לי מאוד עם פוליטיקאים. משום שיש בישראל מחלוקות ואינטרסים מורכבים עליוני ביקורת קשה ומתייחסים לנושא הפליטים בצורה קיצונית, כדי לרצות אחרים. ואנחנו לא מצביעים, אז לא אכפת להם מאיתנו, אנחנו לא משרתים שום אינטרס, הם רק מרוויחים על הגב שלנו, וזה בעייתי. אנשים סובלים באופן יומיומי”. מה אתה רוצה לעשות בשנתיים את הלימודים? “כמו כל ילד ישראלי שמסיים לימודים אקדמיים הייתי רוצה לבנות את העתיד שלי. כרגע הוא לא כל כך נראה באופק, אבל אני מנסה לבנות אותו, אם זה בסיס כלכלי או להקים משפחה. אני מאוד רוצה לבנות את העתיד שלי פה. שם אין לי כלום. מה שהיה נהרס, אף אחד לא מכיר אותי והמדינה לא רוצה אותי. בישראל יש לי בסיס, חברים, סביבה שתומכת בי ואני בה. אז כן, אני רוצה מאוד איכשהו לבנות את החיים שלי פה. אני מודרך בחדר כושר ומאמן חברים פה ושם. אני רוצה להתפייח בזה, ללמוד תזונה, וגם להתפתח בתחום החינוך. יש ילדים שמסיימים תיכון ולא מגייסים אותם, והם מסתובבים, נופלים לסמים. מי שמסתובב אחרי התיכון ארבע־חמש שנים סתם בתל אביב, יהיה לו קשה מאוד. אני רוצה לגייס אותם לאקדמיה”.

”סיימתי תיכון בגימנסיה הרצליה. חסרה לי רק הבגרות במתמטיקה, כי משהו בסיסי היה חסר, בילדות שלי לא למדתי”

24.7x30.35	3/3	עמוד 13	כלכליסט - מוסף כלכליסט	15/02/2018	62302908-0
המרכז האקדמי למשפט ועסקי - 26330					

מוטסאם עלי: "לתת ערך מוסף"

בן 31, מדארפור, חי בישראל יותר משמונה שנים, גר בהרצליה, מסיים לימודי משפטים במרכז האקדמי למשפט ועסקים ברמת גן. מחזיק באשרה א/5 – תושב ארעי, מעמד שיש לחדש אחת לשנה.

”אוכל להשתמש בידע המשפטי שלי כדי לסייע לאוכלוסיות מוחלשות בארץ – מבקשי מקלט אבל גם כל קבוצת מיעוט, אפילו אזרחים ישראלים שסובלים ממדיניות הממשלה”

אתה עומד לסיים את הלימודים, איך הלך? **נחמד, למעט הלחץ עכשיו שמשפיע על חיי היומיום שלנו, אף שיש לי מעמד של פליט. אני רואה איך מתייחסים לאנשים אחרת. הם מרגישים לא שייכים, אף שהם נמצאים כאן שנים רבות. אני מרגיש חלק מהחברה הישראלית, החברים שלי ישראלים, ואני יודע שלמדתי נה יש יכולת לקלוט מבקשי מקלט. מדינה של 8 מיליון אזרחים ישראלים שנוסדה על ערכים של צדק, חירות ושוויון יכולה להכיל כ-40 אלף פליטים, הוא אומר בעברית נהדרת. "אבל היא לא עושה את זה. וזה באמת כואב. אלה אנשים שיכולים לתת ערך מוסף לחברה הישראלית, והפוליטיקאים שיושבים שם למעלה לא מבינים את זה. "הגעתי לכאן לבד, משפחתי במחנה עקורים בדארפור ואני לא נמצא איתה בקשר קבוע, כי אני ברשימה השחורה של הממשלה שם ועוקבים אחרי השיחות שלנו; ב-2009 כלאו את אבי כי התקשרתי. אני לומד משפטים כדי לסייע לאנשים בדארפור ובסודן, זו המטרה. יש לי אחריות כלפי מי שנשאר שם. בינתיים אני כאן, ובטוח אוכל להשתמש בידע המשפטי כדי לסייע לאוכלוסיות מוחלשות בארץ – מבקשי מקלט אבל גם כל קבוצת מיעוט, אפילו אזרחים ישראלים שסובלים ממדיניות הממשלה, צריך להיאבק גם למען הזכויות שלהם."**

ג'ק אדמיסה: "עתיד כעו"ס"

בן 31, מדארפור, חי בישראל עשר שנים, גר בירושלים, לומד עבודה סוציאלית באוניברסיטה העברית. מחזיק באשרה 2(א)5, שמתאפשרת לעבוד ושצריך לחדש מדי חודשיים.

”הגעתי לכאן לבד, וכל השנים אני גר בירושלים, למעט שנתיים בכלא חולות”, הוא מספר בעברית. "אנשים כמוני, שהגיעו ממדינה שיש בה רצח עם, ציפו לקבל מעמד וגם לעזור לישראל. ממש קשה לי להבין איך לא רואים בנו קורבנות מלחמה ומאשימים אותנו במקום לסייע לנו. קיוונו שממשלת ישראל תעזור לעצור את ההרג שם, אבל במקום זה הפכו אותנו מקורבנות לאויבים. אני לא מבין איך הם מוכנים שיחזירו אותנו ואולי יהרגו אותנו, ממש לא מצליח לדמיין. ואני חושב על האנשים שחיים במחנות פליטים ועלולים למות כל יום. גם עכשיו, כשמדברים על גירוש, אני מוטרד יותר מהאנשים שם שנמצאים בסיכון של רצח עם. צריך לחשוב איך לפתור את הבעיה הזאת."

מה התוכניות שלך לעתיד?

"אני לומד עבודה סוציאלית וזה ממש מעניין אותי. זה מראה איך אנשים חושבים, ושאל משהו לא מצליח להסביר מה הוא מרגיש ומה הבעיה שלו, אתה צריך לבדוק מה קרה לו. מבחינתי זה העתיד שלי. אני מקווה שאסיים את הלימודים ושחזור לשרת את עמי בעתיד."

מוסא קיסו: "קיימות למען אפריקה"

בן 35, מדארפור, חי בישראל שבע שנים, גר בהרצליה, בזוגיות ואב לתינוק, לומד לתואר ראשון בממשל וקיימות בבינתחומי. מחזיק באשרה 2(א)5, שמתאפשרת לעבוד ושצריך לחדש מדי חודשיים.

ב-2003, כשהרסו את הכפר שלי, עזבתי לבדי. הוריי נמצאים מאז במחנה פליטים. עברתי לחרטום, שם סיימתי תיכון, ואז ארגנו קמפיין נגד המלחמה בדארפור ובגלל האקטיביזם הפוליטי שלי נכלאתי. כששוחררתי ברחתי מסודן, כי לא היה בטוח עבורי להישאר שם. עברתי למצרים ואז לישראל, הוא אומר באנגלית. "קשה כאן, כי מדי פעם יש חוקים חדשים שמשנים את המצב שלנו, ואנחנו נאבקים לקבל הגנה. ישראל היא מדינה דמוקרטית שיכולה להסדיר את מצב הפליטים, אבל לצערי עד היום לא קיבלתי הגנה ראויה. הגשתי בקשה שיכירו בי כמבקש מקלט, ב-2015 היה לי ראיון, ומאז לא קיבלתי תשובה". רשות האוכלוסין אישרה את הגשת הבקשה והוסיפה ש"עודנה נבחנת וטרם התקבלה הכרעה בה". "לא בחרנו להיות פליטים. להיות פליט ולהיות רחוק מהמשפחה שלך עשר שנים זה קשה מאוד. אני רוצה לחזור לדארפור, אבל זה עדיין לא בטוח עבורי לחזור. אני פה באופן זמני, ואני רוצה הגנה זמנית לפי הסטנדרטים הבינלאומיים, שלא יגרשו אותי עד שהבית שלי יהיה שוב בטוח ואוכל לחזור אליו. אני לומד קיימות, וזה יתרום לאפריקה, כי האוכלוסייה גדלה והמשאבים מוגבלים, צריך למצוא דרך בת-קיימא להשתמש בהם. אחרי התואר ארצה לתרום למדינה שלי, וגם לישראל."

נאקה קרבה: בארץ מגיל 8

בת 20, מדרום סודן, חיה בישראל שש שנים, גורשה, וחזרה שוב לפני ארבע שנים, גרה בתל אביב, לומדת לתואר ראשון בממשל ודיפלומטיה בבינתחומי. מחזיקה באשרה א/2 – ויזת סטודנט שיש לחדש אחת לשנה.

כשאנחנו מתיישבות לשוחח, קרבה נאנחת. היא בדיוק סיימה מבחן והיא מותשת, אין לה כוח לספר עוד פעם את הסיפור שלה. גוגל משלים לי את הפרטים החסרים: אמא שלה עזבה את דרום סודן ב-1994 למצרים, שם נולדו נאקה ואחיה, וכשהיתה בת 8 הם הגיעו לישראל. האם נאבקה כדי להישאר כאן, בסיוע הרבה מאוד מתושבי נהריה שבה חיה, ללא הצלחה. "הגעתי לישראל ב-2006 עם אמא והאחים שלי. גרנו שנה בחיפה ואז עברנו לנהריה, עד שגורשנו", היא מספרת בעברית מושלמת. "עברנו לרואנדה, שם אני והאחים שלי היינו בפנימייה. בשנה שעברה אמא עברה למצרים בניסיון לחפש עבודה, ואולי היא תצא מאפריקה למדינה אחרת. אני פה מ-2014. חזרתי עם ויזת סטודנט, אבל זה היה מסוכן."

רוצה להעביר מסר לפוליטיקאים?

"שיתייחסו לאנשים כמו שהם רוצים שיתייחסו אליהם. שיקשיבו לאנשים ולסיפורים שלהם. אני חושבת שהם מודעים לזה אבל שמים את עצמם במקום הראשון, לפני אחרים."

יש לך תוכניות לעתיד?

"אני רוצה להמשיך ללמוד לתואר שני, אולי בארצות הברית או באירופה. אני רוצה לנסות מקום חדש, נגמר לי הכוחות להתמודד פה."

”אני רוצה להמשיך ללמוד לתואר שני, אולי בארצות הברית או באירופה. אני רוצה לנסות מקום חדש, נגמר לי הכוחות להתמודד פה”